

Қазақтың күй өнері мәдени феномен ретінде

Қазақстанның жерінде 20-25 ғасыр бұрын салынған петроглифтер табылған. Оларда бірнеше музыкалық аспаптарда ойнап және билеп тұрған адамдардың мүсіндері салынған.

“Археологиялық екі ішекті аспаптар – қазақтың домбырасы мен қырғыздардың комуз аспаптарына өте ұқсас болып келеді” деген ойды В. Виноградов жазған.

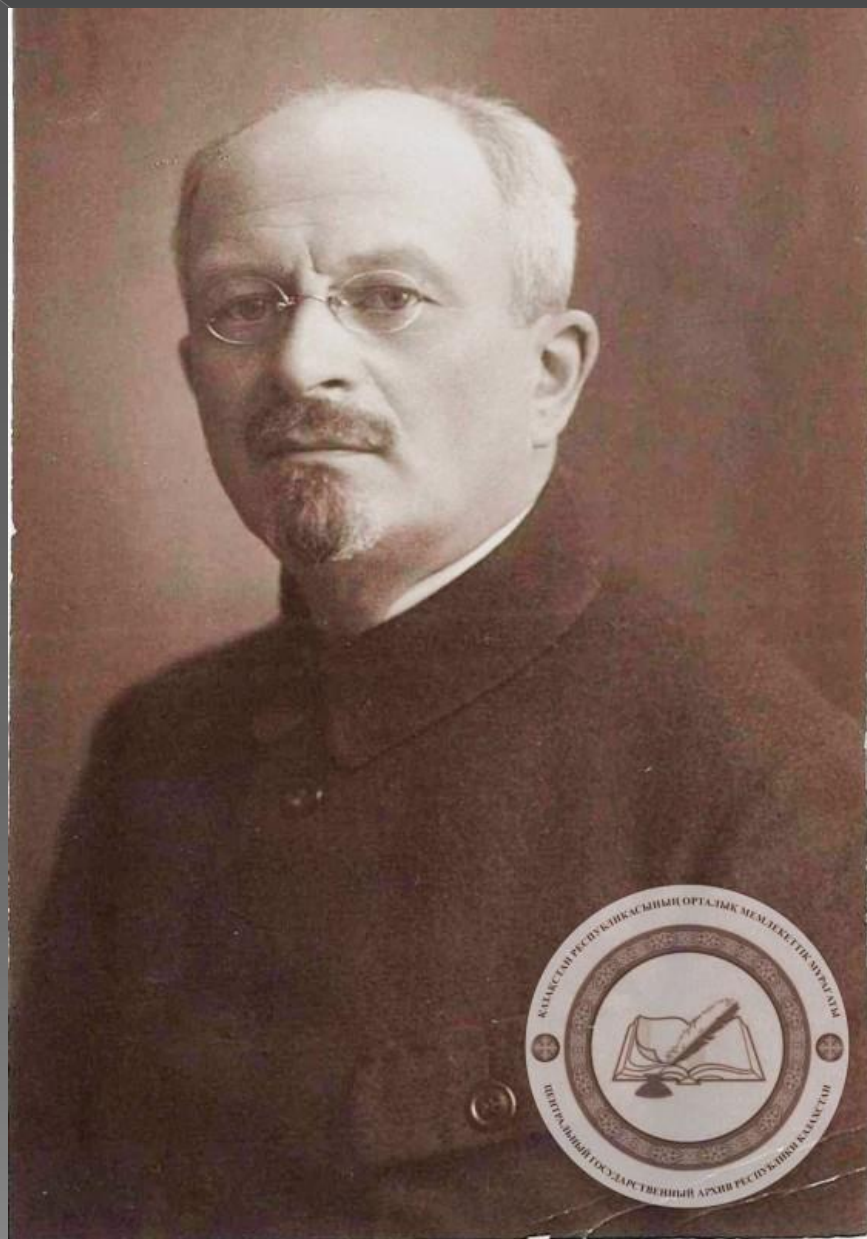
**Қазақтың
қобызына ұқсас
аспаптар қазіргі
виолончель,
скрипка мен
альт
аспаптарының
«ата-бабасы»
болғаны мүмкін.**

«Музыка дегеніміз – цифрлік қарым-қатынасы бар әр түрлі дыбыстар мен интервалдардың байланысы»– деп Әл-Фараби өзінің музыка туралы трактатында жазған.

**Ғалым-зерттеуші Ә.
Марғұлан күйдің
тарихи кезеңдерін бес
кезеңге бөледі**

**Қазақ даласын
А.В. Затаевич
«ән теңізі» деп
атаған.**

**Күйші Мәді орындауындағы «Ақсақ қыз»
күйінің жұмбақ аңызы бар**

**Күйшілер өз шығармашылығы арқылы
адамның қайғы-қасіретін, ішкі
толғанысын терең жеткізе білді**

Домбыра тарту өнерінің қалалық және ауылдық бөлінуінің нәтижесі

- домбырашылық дәстүрдің қалалық тармағына жататын, арнайы музыкалық білімі бар жазба дәстүріндегі кәсіби музыканттар;

- домбырашылық дәстүрдің ауылдық тармағына жататын, ауызекі дәстүрдегі кәсіби өнер иелері;

- қалалық таралудағы әуесқой өнерпаздар;

- ауылдық таралудағы әуесқой өнер иелері.

Музыка зерттеуші А.Моль өз еңбегінде осы уақытқа сәйкес мәдениеттің дамуын екі түрге – гуманитарлық немесе филологиялық және мозаикалық деп бөледі.

“Аққу” күйлеріндегі күй құрылысының ең кіші бөлшектері сол қолмен іліп ойнау әдісінің өзі-ақ аққудың музыкалық бітімін жан-жақты аша алады.

XX ғасырдың 20-30-шы жылдарынан бастап қазақ мәдениетінде үлкен өзгерістер басталды

Алматыда музыкалық драмалық театр, музыкалық техникум және қазақ ұлт аспаптар оркестрі құрылды.

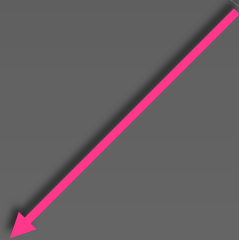
Қазақ халқының дәстүрлі талғам-
танымы бойынша күй атаулы өзінің саз
сарынына орай үшке бөлінеді:

«қоңыр күй»

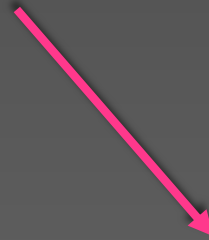
«тік күй»

«бойлауық күй»

Соңғы жылдары күй өнерін саз сарындары бойынша айырып тану

«төкпе күй»

«шертпе күй»

ШЕРТПЕ КҮЙ

Шертпе - тарту техникасы көбінесе бір ішекті саумалай шерту әдісіне құралған күйлер. Мінезіне келсек – жалпы ұлтық күйшілік дәстүрге ортақ қарекеттің барлық белгілері бар, біржақты «жуас» деу жаңсақ ұғым, себебі – шертпе мектебінен шыққан екпіні төкпеге барабар әбжіл күйлер толып жатыр

ТӨКПЕ КҮЙ

Төкпе күй- жігерлі, екпінді, терең толғауға, романтикалық лирикаға негізделген күй. Оның тарту техникасы екі ішекті бір мезетте қоса серпіп ойналатын күйлер.

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ!!!

